

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Večja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številski račun št. 11.400

Oboroženi ali organizirani mir?

K ZADNJIM PRIZADEVANJEM ZA RAZOROŽITVENI SPORAZUM.

V najbolj razširjenem francoskem dnevniku »Le Petit Parisien« je napisal te dni poslanec in delegat razorožitvene konference Pierre Viénot uvodnik z naslovom »Paix armée ou paix organisée?« (Le sens du mémorandum français à l'Allemagne), v katerem razpravlja o razorožitvenem vprašanju z ozirom na francoski memorandum, poslan Nemčiji na dan Novega leta. Ker je Viénot poslanec vladne skupine in je tudi »Le Petit Parisien« njeno glasilo, smemo smatrati njegova izvajanja za nekako več ali manj uradno gledanje na problem, ki je sicer že star, pa še vedno aktualen, ker kljub vsem prizadevanjem še ni rešen, in kakor izgleda, tudi še ne bo tako naglo, kakor smo pričakovali, ko smo postavili trditev, da mora letošnji januar privedi do dokončnega sporazuma ali pa poloma. Vest, ki smo jih prejeli te dni iz Londona, Pariza in Rima nam namreč zatrjujejo, da bo seja predsedstva razorožitvene konference v Ženevi zopet odgodena od druge polovice januarja na prvo polovico februarja.

Oboroženi mir, pravi Viénot, je vladavina mednarodnih odnošajev izpred vojne, ko so narodi v popolni neodvisnosti in v popolni suverenosti tekmovali med seboj v oboroževanju in vzdrževali s tem ter z zvezami in antantami medsebojno ravnovesje. Organizirani mir pa je vladavina, ki naj bi se uvedla na podlagi načel Društva narodov z izključitvijo anarhije, ki jo ustvarja popolna suverenost narodov, načel, ki so proti oboroženemu reševanju mednarodnih problemov. Ta dva sistema tvorita tudi sedaj vprašanje odločitve. In prav z izročitvijo francoske spomenice Nemčiji je napočil trenutek, ko se je treba Franciji (in s tem seveda tudi njenim zaveznikom in ostalemu svetu) postaviti na eno ali na drugo stališče, ko je treba izbrati med oboroženim ali organiziranim mirom, kajti po Viénotovem čisto pravilnem mnenju kompromisa, ki bi obstal nekje v sredini, ni in ga ne more biti. Tak kompromis bi bil sam po sebi kontradikcija, bil bi največja nelogičnost. V tem smislu in namenu je bila tudi izročena francoska spomenica Nemčiji, katero smatra za najvažnejši akt francoske politike po podpisu mirovne pogodbe.

Če se je pa treba odločiti za oboroženi ali organizirani mir, si je treba predočiti, kaj predstavlja, odnosno kam vodita? Oboroženi mir vodi, kakor je pokazal položaj pred svetovno vojno, v nezbežno krvavo razračunavanje, ki mora nastopiti prej ali slej in

mu ni mogoče izbežniti. Organizirani mir pa bi bil v stanju ustvariti resnično bratsko sodelovanje med narodi Evrope in sveta. Francija je kot pacifiistična država odločno za organizirani mir ter proti oboroženemu, je pa prav zato tudi za radikalno izvajanje odločitve. Organizirani mir morajo sprejeti vsi narodi, skleniti se mora obča konvencija, po kateri se vsi razorožijo in podvržejo mednarodni kontroli, ki naj ugotavlja, če se določila konvencije izvajajo v vseh podrobnostih ali ne. Kakor hitro pa bi se osnoval organizirani mir na kompromisih, ki bi negirali enakopravnost narodov ali bi celo izločali nekatere, kakor predlagata n. pr. v najnovjših prizadevanjih Rim in London, ko priporočata razorožitveno konvencijo samo za Evropo, in kakor hitro ne bi striktnega izvajanja obvezno garantirali vsi narodi z vsemi svojimi moralnimi in materialnimi silami, bi nastala še večja zmeda in večja nevarnost, kakor jo predstavlja anarhični oboroženi mir!

Če torej član francoske vladne skupine in delegat razorožitvene konference v vladnem listu s svojim podpisom (in sliko) tako kategorično odklanja vsak kompromis v vprašanju odločitve za oboroženi ali organizirani mir, potem smo tudi mi lahko prepričani, da se francoska vlada ne bo dala zavesti na plitvine, kamor jo naganjajo iz Londona in Rima po željah Berlina. V tem pa je in bo glavna težkoča sporazuma med Parizom in Berlinom. Nemčija se ne bo odločila za brezkompromisni organizirani mir, in tudi Rim in Berlin zagovarjata kompromis. Hitler si je s plebiscitom zvezal roke (četudi hote) in bo zato mogel odgovoriti na francoski memorandum samo odklonilno, vsaj v bistvenih točkah. To nam prerokuje tudi nemška dvojna politika, ki se vodi v Hitlerjevem režimu: ena za nemški narod, (ki je iskrena) in ena za tujino, ostali svet, (ki ni iskrena). Kako daleč gre ta dvojnost, je povedal v istem pariškem dnevniku Pierre Frédéric v svojem 6. t. m. objavljenem uvodniku »Promenades et regards a travers le IIIe Reich«. In če Francija ne bo mogla doseči, da bi svet, skupaj z Nemčijo, sprejel brezkompromisni organizirani mir in sama ne bo hotela v usodni kompromis, ki bi največ škodoval le njej, kaj bo potem ostalo drugega, kakor odločiti se za oboroženi mir? Toda oboroženi mir vodi nezogibno prej ali slej do nove vojne, do novega krvavega razračunavanja, do urejevanja mednarodnih vprašanj z orožjem v roki!

—r.

Vprašalna pola sovjetske Rusije

VSE DRŽAVE NAJ ODGOVORE, ČE SO ZA RAZOROŽITEV, KONTROLO IN VSE OSTALE MODALITETE.

PARIZ, 13. januarja. Na bodočem sestanku razorožitvene konference, ki bo sredi februarja, namerava sovjetska Rusija predložiti formular, na katerem naj bi vsaka država odgovorila z »da« ali »ne« na sledeča vprašanja: 1. Ali ste za oborožitev ali razorožitev? 2. Ali ste za strogo kontrolo? 3. Ali ste za neodložljivo razorožitev v primeru sklenitve konvencije, ki bi jamčila varnost vseh držav? 4. Ali ste pripravljene v tem primeru odreči se polovici napadalnega orožja? in 5. Ali ste pripravljene obvezati se, da ne boste svoje vojske nikdar pošiljali s svojega ozemlja na ozemlje kake tuje države? Na ta način bi Rusija rada izolirala Nemčijo in Japonsko, vendar pa je vprašanje, ali bo tudi Francija sporazumna s takim predlogom.

CARSKI DOLGOVI.

PARIZ, 13. januarja. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da se bodo takoj po podpisu francosko-ruske trgovinske pogodbe pričela finančna pogajanja med obema državama glede ureditve ruskih carskih dolgov Franciji.

Afera Stavisky ni vrgla vlade

PETDESETURNA DEBATA V FRANCOSKEM PARLAMENTU. IZJAVE GOVORNIKOV STRANK. PREDLOG ZA SESTAVO PARLAMENTARNEGA PREISKOVALNEGA ODBORA ODKLONJE N. VLADA DOBILA ZAUPNICO.

PARIZ, 13. januarja. V zbornici se je včeraj nadaljevala debata o aferi Staviskega. Govornik radikalnih socialistov je sprejel z zadovoljstvom obljubo predsednika vlade Chautempsa, ki je izjavil, da se bo poslužil vseh potrebnih sankcij. Socialistični govornik je ob ploskanju levice govoril v istem smislu in zahteval, da se pomiri razburjenje med narodom in da se zaščiti institucije republike. Prvi ukrep mora biti izvršitev najstrožje pravice. V imenu neosocialistov je naglasil poslanec Bear, da je treba izvršiti parlamentarno anketo. Vlada mora izvesti delo moralnega ozdravljenja, ki ga je že sama načela. Posamezni govorniki so poudarjali, da jim izjave odstopivšega kolonialnega ministra Dalmierja popolnoma zadoščajo. Prav posebej pa so čestitali predsedniku vlade Chautempsu, da se je odločil za temeljito reorganizacijo francoske policije.

PARIZ, 13. januarja. Zbornica je vključila debato o aferi Staviskega po 50urnem trajanju. Predlog o sestavi parlamentarnega preiskovalnega odbora je predsednik vlade Chautemps odklonil z motivacijo, da bi se z dvojno različno usmerjeno preiskavo popolno razčiščenje te afele samo zavleklo in oviralo. Ta predlog bi mogel osvojiti le v primeru, če bi ga zbornica sprejela soglasno. Po njegovem govoru je bil predlog odklonjen s 360 proti 229 glasovom. Debata je nato zašla na strankarsko polje in se je razvila v besno razračunavanje med levicariji in desničarji. V največji napetosti je nato zbornica glasovala o vladni deklaraciji. Vladi je bila izrečena zaupnica s 376 glasovi, proti pa je glasovalo 205 poslancev. Za vlado so glasovali vse levčarske stranke in tudi neosocialisti.

Mussolini na strani Nemčije

IZJAVA DOPIŠNIKU »DAILY MAIL«. — ENAKOPRAVNOST NEMČIJE JE EDINA MOGOČA REŠITEV.

LONDON, 13. januarja. »Daily Mail« je objavil včeraj interview svojega po sebnega dopisnika z Mussolinijem. V tem interviewu zahteva Mussolini popolnoma odkrito enakopravnost Nemčije v oboroževanju. Po Mussolinijevem mnenju je enakopravnost Nemčije v defenzivni oborožitvi edina mogoča rešitev razorožitvenega problema. Mussolini je dejal dobesedno: »Nemčija se je izjavila pripravljeno

odpovedati se topovom z nad 6 colskim kalibrom, kakor tudi tankom težkim nad 6 ton. Pač pa zahteva Nemčija defenzivno oborožitev, ki je ne bo ukinila prav nobena država v Evropi. Ker je bila Nemčiji s strani zapadnih veselih priznana popolna enakopravnost, je torej nemogoče, da bi se ne izpolnila njena zahteva po defenzivni oborožitvi.«

Konferenca male antante

BEOGRAD, 13. januarja. Ker je Titulescu definitivno sprejel zunanje politični portfelj v novi romunski vladi, se je takoj obrnil na zunanja ministra dr. Jevtiča in dr. Beneša, da bi se določil dan sestanka konference male antante, ki bi morala biti, kakor je znano, že 8. t. m. v Zagrebu in ki je bila zaradi umora ministrskega predsednika dr. Duce odgodena. Sklenjeno je bilo, da bo dr. Beneš kot predsednik sveta male antante v bližnji bodočnosti določil točen dan sestanka, ki bo pa vsekakor še pred koncem januarja v Zagrebu.

Delo za balkanski pakt

LONDON, 13. januarja. Po poročilih včerajšnjih listov je razložil grški zunanji minister na svojem sestanku z angleškim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom možnost balkanskega pakta, ki naj bi se podpisal v najkrajšem času. Na izrecno vprašanje angleškega zunanjega ministra je minister Maximos izjavil, da upa, da bo tudi Bolgarska pristopila k temu paktu. Pogajanja v tej zadevi se še vedno vodijo.

LONDON, 13. januarja. Grški zunanji minister je včeraj dopoldne zopet obiskal zunanje ministrstvo. Sprejel ga je stalni državni tajnik Robert van Sittart. Jutri se bo Maximos vrnil v Pariz.

BOMBE NA TIROLSKEM.

DUNAJ, 13. januarja. V raznih tirolskih krajih in mestih je včeraj zopet

eksploziralo večje število bomb, ki je povzročilo veliko materialno škodo. Komisar za Tirolsko je odredil, da se prepeljejo v koncentracijsko taborišče v Wöllersdorfu odvetnik dr. Bösendorfer iz Inomosta, brata dr. Artur in dr. Otto Wildgruber iz Zell am See ter dr. Windschwentner iz Scheffaua.

NOVA STRAŠNA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

MOSKVA, 13. januarja. Pri Stalingradu se je zgodila strašna železniška katastrofa, o kateri se trdi že sedaj, da daleč prekaša božično katastrofo pri Lagnyju v Franciji. Blizu mesta je trčil neki tovorni vlak v osebne. Vsi vagoni potniškega vlaka so bili zdrobljeni. Tovorni vlak je zgrmel v več deset metrov globok prepad. Po prvih poročilih znaša število mrtvih nad 300, več sto oseb pa je nevarno ranjenih. V obeh vlakih ni ostala niti ena oseba nepoškodovana. Potniški vlak je bil nabito poln in izredno dolg, zato pa je tudi katastrofa toliko strašnejša.

NESREČA V BOSNI.

BANJA LUKA, 13. januarja. Predvčerajšnjim se je pripetila na ozkotirni industrijski progi blizu Bosenske Gradiške večja nesreča. Ker so popustile na nekem klancu zavore, je zgrmel 10 vagonov, naloženih z lesom, v prepad ob progi in se razbilo. Pri tem je bilo ranjenih 12 oseb, dočim je obležal zavirač Hasan Alagić mrtev brez vsake zunanje poškodbe. Umrl je zaradi strahu.

Dnevne vesti

Sijajno uspeli koncert Slovenskega ženskega društva

V proslavo 34. rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije in obenem v korist »Počitniškega doma kraljice Marije« na Pohorju je priredilo sinoči agilno Slovensko žensko društvo v Mariboru v veliki dvorani pivovarne »Union« slavnostni koncert, ki je v vsakem pogledu nad vse sijajno uspel. Dvorana je bila nabita do zadnjega kotička in je koncert po vsej svoji izvedbi tak obisk, kakršnega sicer običajno ne poznajo mariborske koncertne dvorane, tudi v resnici zaslužil. Nad odrom sta bili obešeni sliki Nj. Vel. kralja in kraljice.

Med drugim odličnim občinstvom je bilo opaziti oba okrajna glavarja g. Markarja in dr. Senekoviča, mestnega župana g. dr. Lipolda, podpredsednika senata g. dr. Ploja, ministra v p. g. dr. Kukovca, poveljnika nekaterih tukajšnjih vojaških edinic in ustanov ter druge. V uvodu je zaigral močno pomnožen orkester vojaške godbe pod vodstvom kapelnika kapetana g. Svobode državno himno, takoj nato pa je sledila prva točka, Dvořakova slavnostna uvertura »Kje dom je moj«, ki jo je zaigral orkester prav dovršeno. Sledil je izreden umetniški dogodek, nastop violinskega kvarteta g. Tarasa Poljanca, ki je bravuroso absolviral Vieuxtempsov »Koncert

za gosli, op. 10, allegro moderato«. Na glasovirju ga je spremljal pianist g. Galatia iz Ljubljane nič manj virtuozno. Naš mladi domači umetnik je s svojim spremljevalcem žel viharen aplavz občinstva in je prejel krasen šopek. Ker se odobravanje nikakor ni hotelo poleči, je moral dodati še eno skladbo.

V tretji in zadnji točki koncerta, ki ju je občinstvo pričakovalo z veliko napekostjo in ju sprelelo s starimi prisrčnimi simpatijami napram glavni izvajajoči umetnici, operni pevki ge. Ančici Mitrovičevi in dirigentu spremljačnega jo kompletnega orkestra, njenemu soprogu g. Mitroviču se je nudil res vzvišen umetniški užitek. Ga. Mitrovičeva je s svojim krasnim, močnim in polnim glasom zapela arijo iz prve scene III. dejanja Massenetovega »Wertherja« in veliko Tatjanino sceno iz II. dejanja iz Čajkovskega melodiozne opere »Jevgenij Onjegin«. Mimo nepoležne aplavza je prešla polno naročje šopkov, njen soprog, ki je s svojo večšo taktirko vodil močni orkester, pa je prejel lep lovorjev venec.

Koncert je bil v mariborskem kulturnem življenju po svoji visoki umetniški stopnji in precizni izvedbi res prvovrsten, redki umetniški dogodek.

Upokojitve v šolski službi. Upokojena sta: šolski upravitelj Ivan Mohorko v Račah in učiteljica Antonija Ježevnikova pri Mariji Snežni.

Člani trgovskih razsodišč. Na predlog Zbornice za TOI v Ljubljani so postavljeni za člane častnega trgovskega razsodišča pri okrožnem sodišču v Mariboru Miloš Oset, Ferdo Pinter in Drago Roglič, vsi trgovci v Mariboru.

Drugi diskusijski večer trgovcev bo v sredo 17. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Uvodoma bo poročal tajnik zbornice za TOI g. dr. Pless o raznih trgovskih zadevah, nakar bo prosta debata o vseh perečih vprašanjih. Združenje trgovcev vabi svoje članstvo na obilno udeležbo na tem zanimivem, informativnem zborovanju.

Odbor Društva jugoslovanskih obrtnikov v Mariboru vabi vse svoje člane, da se v polnem številu udeležijo zborovanja, ki bo v nedeljo 14. januarja 1934 ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Orel« v Mariboru. Obenem se vabijo obrtniki na sestanek, ki bo v torek 16. januarja 1934 ob 20. uri v Gambričevi dvorani v Mariboru, na katerem se bo razpravljalo o prijavi napovedi dohodnine za leto 1933 napram davčni oblasti. Razen tega pa bodo še druge važne zadeve na dnevnem redu v prid obrtnikom, ter prosimo sigurne udeležbe.

Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolice v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 21. januarja 1934 ob 9. uri dopoldne v dvorano hotela »Orel« v Mariboru svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in računskih revizorjev, 2. proračun za leto 1934 ter določitev članarine za to leto, 3. volitev odbornikov in treh računskih revizorjev, 4. slučajnosti. Vstop je dovoljen vsem hišnim posestnikom, članom in nečlanom društva. Samostojni konkretni predlogi izven dnevnega reda se naj prijavijo v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. št. 8, vsaj 4 dni pred občnim zborom, sicer ne pridejo na dnevni red.

Občni zbor krajevnega odbora Jadranske straže bo v ponedeljek, dne 15. januarja ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Vabljeni so vsi člani in prijatelji, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Polnina peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Vi si želite zdravja?

Prvi pogoj za to je uspešno pobjanje najhujše miorlike človeštva, to je zavratne tuberkuloze. Podpirajte zato po možnosti sklad za zgradbo azila za tuberkulozne bolnike v Mariboru!

Obrtniško zborovanje. Jutri dopoldne ob pol 10. bo pri »Orlu« obrtniško zborovanje, ki ga je sklicalo mariborsko Slovensko obrtniško društvo. Poročali bodo razni govorniki, med njimi kot prvi konzulent ljubljanske Zbornice za TOI g. Žagar, narodni poslanec g. Krejči in drugi. Opozorjamo vse mariborske in okoliške obrtnike na to zborovanje, ki je zelo važno, ker se bodo na njem obravnavale razne pereče zadeve, ki se tičejo obrtniškega stanu.

Zveza mladih intelektualcev. Jutri v nedeljo, dne 14. jan. ob pol 10. uri bo sestanek »Krožka brezposelnih učiteljev«. Vabimo na številni obisk.

Železniškim upokojencem. Rumene legitimacije, ki ste jih oddali lani v decembru v prolongacijo na koroškem kolodvoru, so dospеле. Dobite jih lahko vsak dan do vključno 16. t. m. pri potniški blagajni na koroškem kolodvoru. Vložke prinesite s seboj.

»Pravkar ste bili filmani.« Z ozirom na notico, ki ste jo priobčili v Vašem cenj. listu pod gornjim naslovom, Vas prosim, da priobčite še drugo plat zvona, ker je bilo to pisanje popolnoma tendencično in škoduje ugledu in realnosti moje firme, obenem sem pa lahko zaradi takih notic finančno prizadet. Poudarjam, da ni res, da bi se slike prodajale komurkoli in da bi se vršila kaka zloraba. Slike se prodajajo izključno le strankam, ki so fotografirane in proti potrdilu, ki nosi tekočo številko. Nikomur se slika ne izdela proti njegovi volji in je vsakdo, ki je fotografiran, sproti obveščen in lahko brez nadaljnjega zahteva uničenje negativa — enako se tudi lahko odkloni fotografiranje. Nadalje po-udarjam, da je ta način brezobveznega fotografiranja vpeljan v vseh kulturnih državah in da je povsod priljubljen. Seveda se tudi najde včasih izmed mnogih tisočev kak osamljen nasprotnik, ki je pa največkrat dober prijatelj konzervativne konkurence, ki skuša zadržati naravni razvoj in pridobitve moderne tehnike. Toliko v vednost cenjeni javnosti, da nas ne bo brez potrebe obsodila. Z najodličnejšim spoštovanjem: **Holynski Karol**, fotograf, atelje Ljubljana, Tyrševa c. 6 in Aleksandrova c. 5, podružnica Maribor.

Lutkovno gledališče Sokola-matice v Narodnem domu ponovi jutri v nedeljo ob 15. uri improvizacijo v 6. slikah »Pravljica se vrne«, ki je pri premieri odraslim, kakor tudi otrokom radi zanimive vsebine, novih kulis in svetlobnih efektov zelo ugaiala.

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekarna »Pri Arehu« na Glavnem trgu.

»Jugoslavija v očeh tujca« se glasi zanimivo predavanje, ki ga bo imel v ponedeljek 15. t. m. ob 20.15 v Ljudski univerzi dunajski profesor Karl König, in sicer v spremstvu bogate zbirke (120 diapozitivov) lastnih prekrasnih fotografij, ki si jih je zbral na lanskem študijskem potovanju po Jugoslaviji. To potovanje ga je vodilo od Maribora do Bitolja in obiskal je vse najlepše in najznamenitejše kraje: Plitvička jezera, Bosno, Kotor z Lovčenom, Cetinje, Kosovo polje, Ohridsko jezero itd. Na gramofonskih ploščah pa bomo slišali 2 različni koli in 3 pesmi Gotovca. V petek 19. t. m. bo francosko predavanje pisatelja Reneja Gourdiata iz Dunaja o temi »Življenje Balzaca, njegov najboljši roman«. Prireditev bo skupna s Francoskim krožkom.

Pridobitev za ljubitelje harmonike. Kakšno vlogo zavzema moderna harmonika tudi v višjih glasbenih krogih, dokazuje dejstvo, da je uvedena v Nemčiji celo na nekaterih konservatorijih. Tudi Ljubljana je uvedla harmoniko kot poseben predmet pri Glasbeni Matici. Sedaj pa tudi Mariborčani ne bodo prikrajšani. G. prof. Schweiger, glasbeni voditelj naših malih harmonikarjev, odvarja učni tečaj tudi za odrasle harmonikarje. Po-učevala se bo kromatična (klavirska) harmonika in navadna (diatonična) harmonika. Točnejše informacije daje prof. Schweiger vsak torek in petek popoldne do 18. ure, Glavni trg, Bergov dvor, II. nadstropje. Prijatelji harmonike, ki doslej niso imeli možnosti strokovnega pouka, bodo to z veseljem pozdravili.

Ustanovitev industrijske banke v Jugoslaviji. Po poročilih iz Beograda bo v kratkem ustanovljena Jugoslovanska industrijska banka, ki bo dajala kredite industrijskim podjetjem, pri katerih bo udeležen francoski in angleški kapital.

Radio Ljubljana. Spored za nedeljo 14. t. m. Ob 7.30: agrarna kriza, predava inž. Alfonz Pirc; 8.15: poročila; 8.30: gimnastika; 9: versko predavanje; 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.35: religiozna glasba; 10: iz alkoholologije, predava Leopold Kuhar; 10.30: pevski zbor; 10.30: pevski zbor »Svobode« iz Rogaske Slatine; 11.15: slovenska glasba, radio-orkester; 12: čas, ruski instrumentalni in vokalni reproducirani koncert; 16: kisanje krme, predava inž. Vinko Šadar; 16.30: ljudska igra »Županova Micka«, igra Delakov gledališki studio; 17.30: citre in harmonika na ploščah; 20: internacionalni prenos iz Praga; 22: čas, poročila; 22.20: slovenske narodne pesmi, pole Drago Žagar. V ponedeljek 15. t. m. Ob 12.15: Dvořakova ura, reprodukcija; 12.45: poročila; 13: čas, klavirski solistični reproducirani koncert; 18: bolniška prehrana; 18.30: šola in dom, predava g. Čopič; 19: pol ure havajskih pesmi na ploščah; 19.30: smučarstvo pri nas, esperantsko predavanje; 20: reproducirana plesna glasba; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Kino Union. Do vključno nedeljo »Sestra Angelika«, film poln ljubezni v genu-ru še nepozabljenih nemih filmov »Bela sestra« in »Sestra Marija«. Od ponedeljka dalje prvovrstni film ameriške produkcije v nemškem jeziku »Prodana ljubezen« z najlepšimi ameriški igralci Joan Crawford in Clark Gable. Krasna vsebina, razkošna oprema, dragocene toalete, najnovejša moda.

Grajski kino. Samo do vključno srede vesela in zabavna opereta »Njena visokost prodajalka«. W. Forst, L. Haid in P. Kemp v glavnih vlogah. »Njena visokost prodajalka« je izredno lep film, poln šarma in izborne konike. Pride: »Marija, velika madžarska simfonija ljubezni«. V glavni vlogi Annabella.

Pri Ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove grenčice«, popite zjutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Na oano gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 13. januarja ob 20. uri: »Scampolo«. Red B.

Nedelja, 14. januarja ob 15. uri: »Pastirček Peter in kralj Brillantini«. Otroška predstava po najnižjih cenah od Din 10.— navzdol. Ob 20. uri: »Mala Floramyce«.

Ponedeljek, 15. januarja. Zaprto.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popoldne ob 15. uri je otroška predstava. Uprizore pravljico »Pastirček Peter in kralj Brillantini«. Vsebinska tega dela je velezabavna in je pri teh uprizoritvah smeja in odobravanja na pretek. Da si to predstavo lahko ogleda vsakdo, veljajo najnižje cene. (Sedeži po Din 10, 8, 6, 4, 3; stojišča po Din 2.) Ker bo spel velik naval pri blagajni, priporočamo nabavo vstopnic vnaprej. Zvečer uprizore »Malo Floramyce«, najboljšo opereto splitskega skladatelja Iva Tijardoviča, ki je obenem tudi najboljša in najbolj uspešna opereta novejšje jugoslovanske operetne produkcije. V Mariboru je naletela na velike simpatije ter so njene uprizoritve izborni obiskane. Rezervirajte si vstopnice! (Tel. 2382).

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke, omili naravna »Franz Josefova grenčica« tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnične potrjujejo, da je »Franz Josefova voda«, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefova grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Torek 16.

Torek 16.

»SVENGALI« VELIKA KAVARNA

Veliki medicinski ples Društva medicincev v Ljubljani bo v vseh prostorih Celjskega doma v Celju 13. januarja 1934 pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. s proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije. Pisarna plesnega odbora v Celjskem domu, klubova soba, uraduje vsak dan od 11. do 12. in od 15. do 17., kjer se dobe vse ustmene in pisarne informacije. Vabila se razpošiljajo; kdor vabila pomotoma ni prejel naj reklamira v pisarni. Telefon št. 59. V primeru večjega obiska Mariborčanov izredna avtobusna zveza: prijave sprejema pisarna v Celju.

»Grajska klet«, danes koncert do 2. ure.

Danes v soboto vsi na veseli družabni večer v Studencih. Vabi gostilničarka Fani Sluga.

Univerzalni umetnik »Vilko« samo še par dni v »Veliki kavarni«!

Hude posledice prepira. Sinoči med 10. in 11. uro je zavrela kri stanovniškemu najemniku Rešu in njegovemu podnajemniku Josipu Zupanu na Aleksandrovi cesti v Studencih. Reš je odpeval stanovanje Zupanu in ga hotel s silo vreči na cesto. Ker pa se mu je Zupan postavil v bran, je Reš pograbil palico in ga udaril s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo. Poklicani reševalci so nezavestnega Zupana prepeljali v bolnišnico, Reša pa so danes zaslišali orožniki.

Radioaparat izvalil. Dne 7. decembra 1933 se je oglasil pri neki tukajšnji radiotrgovini moški, ki je z lažnimi podatki izvalil od trgovca aparat tipe »Eumig« št. 353, tov. št. 67821. Potrebni koraki za izsleditev storilca so uvedeni.

Sejem za prašiče. Na sejmu 12. t. m. so pripeljali 78 prašičev. Dogon in kupčija sta bila slaba in je bilo prodanih komaj 34 živali. Cene mladim prašičem so bile sledeče: 3 do 4 mesece stari 200—250 Din, 5 do 7 mesecev stari 350—380 Din, 8 do 10 mesecev 450—550 Din in leto stari 680 do 750 Din; kilogram žive teže 6 do 7 Din, mrtve teže pa 10 do 10.50 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 5.7 stopinj C pod ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.9 stopinj C pod ničlo; barometer je kazal pri 12.1 stopinjah 735.3, reduciran na ničlo pa 733.8; relativna vlaga 95; snega je padlo 0.2 mm. Vreme je oblačno in sneži.

Proračun mariborske občine za letošnje leto sprejet

LETOŠNJA POMOŽNA AKCIJA. REFERAT SVETNIKA SABOTYJA. DEBATA O PRORAČUNU. ODGOVORI REFERENTA IN ŽUPANA. GLASOVANJE IN SPREJEM.

Po navodilih finančnega ministra so se morale občinske uprave pri sestavi proračunov za letošnje leto v vseh panogah občinskega gospodarstva posluževati skrajne varčnosti. Splošne finančne razmere zahtevajo neizogibno, da se fiskalne obremenitve samoupravnih teles znižajo do skrajnih mej možnosti. Tekom lanskega in predlanskega proračunskega leta se je namreč pokazalo, da so nekatere občine zaradi nezadostnega priхода predvidenih dohodkov težko gospodarile. To ni bil sicer primer pri mariborski občini, ki je svoj lanski proračun spravila na zadovoljivo bazo in se v preteklem gospodarskem letu niso pojavile vidnejše in občutnejše težkoče. Proračun, ki ga je predložilo mestno knjižarstvo mestnemu županstvu, je delo posebnosti v ta namen po finančnem odseku določene komisije.

O tem proračunu je na seji v četrtek 11. t. m., ki je bila prva v letošnjem letu razpravljala mariborski občinski svet. Sejo, pri kateri so bili navzoči skoro vsi občinski svetniki, je otvoril in vodil mestni župan g. dr. Lipold. Uvodoma se je v toplih besedah spominjal umrlega gradbenega nadsvetnika g. inž. Albina Černeta ter povabil navzoče, da počaste njegov spomin. Nato je ex praesidio poročal o zaključkih širšega in ožjega odbora Pomožne akcije, katere dohodki se bodo v prvi vrsti uporabili za javna dela, pri katerih se bodo zaposlili delazmožni brezposelni. Orisal je program del na račun Pomožne akcije, za katere se bo na mezdah porabilo 449.402 Din, ostali znesek pa se bo uporabil za prevoz in material. Občinski svet je z zadovoljstvom vzel na znanje županovo poročilo in odobril sklepe obeh odborov Pomožne akcije, ki bo v polnem obsegu pričela poslovati prihodnji teden.

Sledila je nato druga točka dnevnega reda seje: razprava o proračunu za letošnje leto. Finančni referent, občinski svetnik g. Saboty, je poročal, da je proračun uravnovešen in realen in sestavljen po vidikih, ki so merodajni za občinsko gospodarstvo mestne občine, ki ne prenese novih bremen. Prvi princip so dohodki in na podlagi teh so kalkulirani izdatki. Posamezne postavke se ne dajo zvišati ne znižati. Marsikatera postavka je črtana, druge pa so zopet skrajšane na minimum. Pri sestavi proračuna pa je imela občina pred očmi težek današnji socialni položaj in se zato pri izdatkih za njeno socialno skrbstvo ni varčevalo, marveč so se izdatki še povečali. Vse davščine so ostale nespremenjene, na novo se je zvišala le uvoznina na nove čevlje, in sicer od 8 do 100 Din pri 100 kg ter se je uvedla odškodnina za uporabo javnega sveta za postavitev odra za tobole, ki pa se v nobenem primeru ne bo odpisala za mestna društva v znesku 1000 Din, za okoliška društva pa v znesku 1500 Din. Toda ti

dve novi dajatvi ne bosta bistveno spremenili efekta davščin, ker se je previdno in realno kalkuliralo in so se upoštevale današnje gospodarske in denarne razmere. Vendar predstavlja efekt davščin skrajno višino, tako, da je vsako zvišanje nemogoče. Efekt lanskega proračuna je bil v celoti dosežen in celo prekoračen, kar se je upoštevalo pri sestavi letošnjega proračuna. Kar se tiče izdatkov, spreminjajo ti letošnji proračun glede nakupa mariborskega gradu. Miloščiče so se spravile v sklad z drugimi porami. Občinski dolgovi, ki znašajo okroglo 67 milijonov dinarjev, so se znižali za 3 milijone, vendar pa se je ta znesek na drugi strani porabil za prevzem hipotek mariborskega gradu, za gradnjo zasilnih stanovanjskih hiš in za delavski azil. Anuitetna služba je bila v redu in je menda mariborska občina edina v državi, ki je svojim obveznostim zadostila in plačala celo še več kakor bi morala. Osebnih izdatki, ki znašajo 17% celotnega proračuna, so ostali neizpremenjeni. Prav tako so neizpremenjeni tudi izdatki za ceste, ulice in trge. Nove investicije niso predvidene, ker ni kritja, vendar pa se bo tudi letos mnogo storilo na račun Pomožne akcije, za katero žrtvuje občina vsa razpoložljiva sredstva. Socialne dajatve znašajo brez virov Pomožne akcije 11% celotnega proračuna. Vsi drugi izdatki so manjši in se gibljejo v lanskem razmerju. Vsi izdatki so fiskirani in bi se mogli zvišati le na škodo drugih postavk.

Poglavje zase je prodaja mestnih stanovanjskih hiš v Smetanovi in Vrbanovi ulici, za katere je občina investirala 11 milijonov dinarjev. Najemnine omenjenih hiš nosijo na leto 484.000 Din, anuitete pa znašajo 1 milijon 188.000 Din, tako da je bil vključ zvišanju najemnin efekt izgube 780.000 Din na leto. Ker tega bremena občina ne zmore, je sklenila omenjene hiše prodati, iz izkupička pa poravnati dolg, znesek 780.000, ki ga je morala vsako leto doplačevati pa se bo porabil polovico za adaptacijo mariborskega gradu, polovico pa za zasilne stanovanjske hiše. Nadalje je poročal še o predlogu, naj bi se tudi za letošnje leto uvedla davčna prostost za novo zgrajene hiše. Ob zaključku je izjavil, da bo tudi letos mestna občina prav gotovo do konca proračunskega leta normalno gospodarila po proračunu, o katerem bo imel podrobno priliko sklepati nadalje občinski svet.

Nato je župan otvoril splošno debato in se je prvi javil k besedi občinski svetnik g. Andrej Oset, ki je v imenu pridobitnih slojev apeliral na župana in občinski svet, naj bi delovala z vso intenzivnostjo, da bi Maribor dobil državno obrtno šolo, ki je nujno potrebna, zlasti oddelek za ročno delo, keramično in kovinarstvo. Prav tako je Maribor potreben tudi vajenskega doma, izdatne pod-

Pozor! Ovira,

Sicer malenkostna, ki pa vendar spada k zimskemu sportu prav tako, kakor Nivea. Vi vendar veste, da stavišata veter in mraz visoke zahteve na kožo in jo popolnoma izsušita. Koža potrebuje zato posebno varstvo, če noče postati hrapava, rdeča in razpokana. Tu sta Nivea-krema in -olje z ozirom na to, da vsebujeta koži sorodni »Eucerit«, idealna in edinstvena. Zato se zvečer zjutraj in pred turo lepo namažite s kremó ali z oljem. Uspeh: Nobenega mučnega napanjanja, temveč mehka in gladka koža ter sportno svjež izgled. 24

pore pa sta potrebna obrtnopospeševalni zavod in tujski promet. Občinski svetnik g. Tumpelj je kritiziral nekatere nacionalne zadeve in naglašal, da je že skrajni čas, da bi se občinska uprava znebila uslužbencev, ki niso zmožni državnega jezika in izrazil željo, naj bi bila mestna občina kot najskejnejša severna postojanka pravi filter za vse nacionalne zadeve. V splošnem se je dotaknil nekaterih postavk iz proračuna in zavzel odločno stališče proti prodaji mestnih hiš, proti preureditvi mariborskega gradu za magistrat, ki bi po njegovem mnenju stala občino nadaljnjih 5 milijonov dinarjev ter mestna občina vključ ogromni investiciji še ne bi imela takega magistrata, ki bi ustrežal njenim potrebam. Ni se strinjal tudi s predlogom, naj bi se milošičine spravile v sklad z ostalimi podrami, ker meni, da znesek 5000 Din, ki se bo na ta način prihranil ne bo mnogo koristil gospodarstvu, milošičinari pa bodo vendar hudo prizadeti. Zahteval je povračilo kuluka, ki soga nekateri lani plačali, čeprav je bil ukinjen. Med drugim se je nadalje dotaknil tudi organizacije mestnih podjetij in se po njegovem mnenju zadeva vse predolgo vleče ter bi jo bilo potrebno z ozirom na nujnost pospešiti. Končno je še izjavil, da bo glasoval proti proračunu, ker ni sestavljen z nacionalno-gospodarskih vidikov in ker je v njem vse pre malo upoštevan nacionalni moment.

Nato sta posegla v debato še občinska svetnika gg. Valjak in Grčar. Prvi se je zavzemal za gostilničarsko šolo, za otvoritev hotelirske šole, za strožje odredbe glede tihotapljenja vina in apeliral na občinski svet, naj bi se pospešila zadeva, da bi se Maribor uvrstil med letoviške kraje, kar bi dvignilo tujski promet in nadomestilo izgubo za razne urade, ki so bili v Mariboru demontirani. Občinski svetnik Grčar je v daljšem govoru podrobno kritiziral nekatere postavke letošnjega proračuna in naglasil, da smo na občinskih »brilicah«. Našteval je razne zaostanke mestnih davščin, ki jih občina po njegovem mnenju ne bo mogla izkasirati in je ta denar zanjo izgubljen. Omenil je pri tej priliki hišne posestnike, ki dolgujejo občinski blagajni na raznih davščinah okroglo 3 milijone dinarjev, na najemninah je zaostanka za okroglo 185.000 Din, na davščini za vozila okrog 77.000 Din, na davščini na nezazidane parcele, ki je bila uvedena pred leti, pa so ostali dolžni razni lastniki nad 600.000 Din. Ker datirajo vsi ti in še ra-

zni drugi zaostanki že iz prejšnjih let, je opozoril občinski svet, da tako gospodarstvo ni zdravo. Zavzel se je tudi za inkorporacijo okoliških občin, za šolstvo, za zdravstveno službo in izrazil željo, naj bi se v bodoče skupina, katero zastopa, bolj upoštevala v mestnem svetu. Končno je še občinski svetnik gosp. Roglič predlagal, naj bi se neka postavka 10.000 Din zvišala po možnosti najmanj na 50.000 Din.

Na kritiko je posameznim govornikom odgovoril finančni referent g. Saboty. Preden pa je bila zaključena splošna debata, je na kratko spregovoril še g. župan dr. Lipold, ki je odločno zavrnil očitke, da bi ne vodil nacionalne občinske politike. Naglasil je, da je posvetil vse svoje moči in sile za dobrobit mestne občine za stvarno delo in da ga je pri tem vestno podpiral občinski svet. Izrazil je željo, naj bi tako hotenje prevevalo občinsko upravo tudi v bodoče. Apeliral je na navzoče, naj bi ga podpirali in se zahvalili za sodelovanje vsem, zlasti pa upravnemu svetu mestnih podjetij. Nato je na kratko odgovoril na posamezna izvajanja govornikov iz splošne debate.

Sledilo je glasovanje za proračun, katerega izdatki so predvideni na 23 milijonov 695.232 Din in prav toliko tudi dohodki. Za proračun je glasovalo 23 občinskih svetnikov, 1 je bil proti, ostali pa so se vzdržali glasovanja. S tem je bil proračun za letošnje leto sprejet in je sledila podrobna razprava o proračunu. Vse postavke so bile soglasno sprejete, kar, tudi v zvezi s predložitvijo ožjega odbora in je župan ob 21. uri zaključil sejo, ki je potekla zelo živahno.

Študenti pri Mariboru

Iz krajevne organizacije JNS. Študentska krajevna organizacija je začela poslovati pod novim vodstvom znanega kulturnega delavca učitelja g. Cirila Hočvarja. S tem je zajamčeno organizaciji uspešno in vzajemno delo vseh slojev študentskega prebivalstva.

Prosvetno društvo »Morača«, ki naj bi bilo ustanovljeno preteklo nedeljo, je bilo na ustanovnem občnem zboru z večino glasov odklonjeno.

Nezgoda pri drsanju. Pri drsanju se je ponesrečil učenec deške osnovne šole Martin Korenčič. Strl si je roko in so ga mariborski reševalci prepeljali v bolnišnico.

Kulturne vesti

„Scampolo“ v Narodnem gledališču

Komedija v treh dejanjih.

Daria Nicodemia komedija »Scampolo« si ni osvojila samo odre Italije, marveč tudi ostalega sveta in je prišla celo v film, seveda precej spremenjena. Na Slovenskem je že udomačena, saj jo igrajo poleg poklicnih že razni diletanški odri. Komedija je ljubka in iskrena, ima nekaj finih psiholoških črt, druge so pa morda premalo izrazito zarisane, toda to celote prav nič ne moti.

Letošnja premiera, ki je bila v našem gledališču v četrtek 11. t. m., je pripravil g. Vladimir Skrbinšek s polno ljubeznijo, zato je v splošnem tudi vsestransko uspela in moramo zato »Scampola« šteti med letošnje boljše predstave. Inscenacijsko je operiral z bolj skromnimi sredstvi, da vendar tako, da

bi motilo. Drugo dejanje je bilo celo sijajno tudi inscenacijsko. Posamezni igralci so zagrešili seveda nekaj jezikovnih napak, kar pa je pri nas menda neizogibno.

Scampola, deklica s ceste, je igrala kot debutantka gdč. Branka Rasbergerjeva in pokazala nepričakovano mnogo talenta in še več poguma. Gibala se je po odru tako, da kar nismo mogli verjeti, da imamo pred seboj debutantko in je dobro pogodila svojevrstni značaj uloge. Le kdaj pa kdaj smo opazili, da ji še zmanjkujeta oblikovalne in izraževalne moči, tako v mimiki kakor v govoru. Precej se je pa poznalo tudi režiserjevo delo, izvirajoče iz resne želje po uspehu. Gdč. Rasbergerjevo bi radi videli še v kakšni drugi ulogi, da bi nam bilo lahko bolj sigurno spregovoriti o njenem talentu, ki smo ga v »Scampolu« že zasledili. Sijajno je pogodila gdč. Starčeva Franco in jo podala z vsemi finesami

značaja. Ena njenih dobrih kreacij! Pa tudi gdč. Udovičeva je v vlogi ge. Berninijeve znova potrdila, da ni samo operetna primadona, marveč tudi močna igralka, in je le škoda, da je češče ne vidimo v dramih.

Tita Sacchia je odigral g. VI. Skrbinšek in ustvaril v njem skrbno zamišljen in dosledno izveden lik v bistvu malo odločnega človeka. Boj med tema dvema lastnostima, ki jo najdemo navadno vedno združeni tudi v življenju, je postal docela prepričevalno. Prav tako do konca prepričevalen je bil g. Pavle Kovič kot Bernini, g. Harastovič je kot natakhar Egisto malo pretiral, g. Medven je bil kot neznanec dosti izrazit, g. Furijan kot učitelj Giglioli pa zopet fino dodelan. V celoti je tako »Scampolo« dobra predstava. Obisk je bil pri premieri sreden.

Izbrani spisi Iva Šorlija. Pisatelj dr. Ivo Šorli, predsednik Kluba književnikov v Mariboru, ki je dolgih 30 let sodeloval

pri slovenskih leposlovnih časopisov in izdal tudi nekaj samostojnih del, se je lotil izdajanja svojih Izbranih spisov, v katerih hoče zbrati vse, kar se mu zdi po lastni sodbi vredno, da se otme pozabi in razmetanosti. Ob koncu lanskega leta je izdal prvo knjigo, ki obsega 132 strani in prinaša sledeče novele in črtice: Plameni, Trije Tolminci, Mačeha, Gospod Tadej, Ivančkov dan in Ko cvete morje. Vse spise je predelal, tako da so deloma čisto prenovljeni. Zaenkrat je napovedal izdajo šestih knjig, katerim bo morda pridružil še sedmo. V posameznih knjigah napoveduje, v II. delu Stefan Zaplotnik, Disonance, Pešci, Nvesta in Izgubljeni, v III. Milan Mrak, Vešče, Vragov eksperiment, Iz dolgega časa, Barčica po morju plava, Onstran sveta in Prvi april; v IV. Greh, Sam, Za zaveso, Kraji del, Tetin Tone, Hrabroslav Kozorog, Matevž Skala, Jernej Vesel, Milančkova večerna molitev, Solnce in luna in Pravica revnih; v V. Lepa Silvija, Antikrist v Trsteniku, Miška v pastu, Črtice, Tolazba, Olgina sobica in

Jože Vošnjak

OB STOLETNICI ROJSTVA.

Dne 4. januarja je minilo 100 let od rojstva Jožeta Vošnjaka v obrtniški hiši takrat še vaškega Šoštanja. Šolal se je v dobi absolutizma in za leto 1848. je bil še premlad. Prevzel pa ga je zlom Bachovega absolutizma v narodnostnem pogledu močno, v ustavnem malo. Tak je postal vse življenje, dokler ni našel 1891 zadnjega počitka na vaškem pokopališču pri Sv. Venčesu pod vinskimi Visolami tam za Slovensko Bistrico.

Kot mlad doktor medicine v »Tomajni« je v šestdesetih letih dobil mesto zdravnika v Kraljevem, a ga ni zavzel. L. 1861. je postal zdravnik v Slovenski Bistrici. Obvladal je že pismeno slovensko in začel z narodno organizacijo slovenstva v Slovenski Bistrici in v Mariboru ter po okoliškem deželu. Udeleževal se je čitalniškega življenja, ki je dvigalo zavest med meščanstvom in zbiral vaške veljake pod narodno zastavo. Ložniški mlinar L. Stepišnik je postal simbol teh rodoljubnih nositeljev narodnega življenja na deželi v dobi našega političnega rojstva.

Za delo v Vošnjakovi dobi je bilo treba korajže, vztrajnosti in vere. V Podravju 1863, ko je Vošnjak prvič javno nastopil, še ni bilo slovenskega političnega naroda. Pri prvih deželnozbornih volitvah v ustavni dobi smo Slovenci na Štajerskem ostali še brez poslanca. Lavantinsko škofijo je vladal vladni škof. Politično odločujoče meščanstvo je bilo razen nekaterih idealnih odvetnikov in drugih svobodnih poklicev ustavoverno in kot tako protislovensko. Plemstvo konservativno in kot tako zopet protislovensko. Kmet ni imel zaradi volilnega reda odločilnega političnega pomena. Ostal je tako poleg nekaterih neodvisnih izobražencev — med katere je spadal tudi Jože Vošnjak — kot edini politični vzgojitelj del duhovščine v kateri je vel ilirski in Slomškov duh, med tem ko je bil drugi del za svojim škofom. Kakor je bila obupna naša socialna diferenciacija v nemštvo, ker je stavilo kulturno orientacijo pred narodnostno. Kranjsko ima enega Dežmana, Štajersko in Koroško dolge vrste! Kmet in cerkev sta po odpravi tlačanstva in po sklepu konkordata rada koketirala z ostalimi predmarčnimi razmerami, in to deloma zaradi nastopajočih kulturnih, predvsem šolskih vprašanj, deloma pa zaradi propadanja kmetijstva, ki ga je pritiskalo individualno gospodarstvo k tlom. Gospodarsko in socialno pa je cvetelo meščanstvo, katerega so dvigale zlasti železnice in je zato moglo v naši dobi veselo živeti in napredovati.

V tem položaju so živeli Vošnjak in drugi apostoli našega političnega preroda. Socialno so oprli svoje delo na kmeta ter mu dali politični program, ki stavi narodnost pred ustavnostjo. In pri tem programu je vodilno deloval prav J. Vošnjak, zlasti s svojo politično brošuro:

»Slovenci, kaj hočemo?« Da pa se ta programatična miselnost razširi med štajerskimi Slovenci, zato je bilo treba politične vzgoje. Med ljudstvom na deželi jo je začel 1867. širiti »Slovenski gospodar«, kateremu je J. Vošnjak dal program, izobraženstvo pa je začel pridobivati 1868. »Slovenski Narod«. In da to publicistično delo osigurajo pred Nemci, so ustanovili v Mariboru slovensko tiskarno (sedanjo sv. Cirila), še preje pa so poleg politične vsebine naši rodoljubi poizkusili dati slovenstvu tudi kulturno-znanstveno vsebino z ustanovitvijo »Slovenske Matice«. Pri vseh teh gibanjih je deloval J. Vošnjak v prvih vrstah kot iniciator, organizator, publicist in podpornik. Kot iniciator je šel najdalje, ko je v osemdesetih letih načel misel kupiti za Slovence nemški dnevnik »Marburger Zeitung«.

Poleg pisane besede je nastopala za slovenstvo govorna beseda. Na taborih, veličastnih ljudskih zborih v letih 1868, 1869 in 1870 se je izvedel stik med propagatorji slovenstva in slovenskim ljudstvom, ki je sprejemalo na taborih resolucije za zedinjeno Slovenijo, uvedbo slovensčine v šole in urade ter proti decembrski ustavi, ki je razdelila državo med Nemce in Madžare. In na teh taborih se je v isti meri udejstvoval J. Vošnjak, kakor v ostalih prvih narodnih organizacijah.

Vse to je politično in kulturno razgibalo Slovence, da so stopili v odločen boj za svoje naravno pravo proti vladajočemu ustavovernemu nemštvu. Politični program Slovencev se izoblikuje v nasprotstvu do vladajočega nemštva, in iz tega je pod vplivom cerkve vzklikla konservativna in narodna usmerjenost, ki se uveljavi v osemdesetih letih pod Taaffejem in Hohenwartom. V nastajanju te konservativne in narodne politične usmerjenosti je v letih 1873 in 1874 nastopilo med Slovenci prvič jasno kulturnopolitično trenje. Proti konservativnosti, ki je koketirala zlasti v šolskem vprašanju s predmarčnimi razmerami in je skala veze v fevdalnem plemstvu in njenem vrhu — dinastiji, je nastopil v prvi vrsti J. Vošnjak. Vendar samo v mejah, ki niso škodovali našim narodnim interesom, in v okviru katerih je bilo mogoče v kratkem času poravnati notranjeslovenske politične razpoke.

Če je bilo s čitalniškim, publicističnim in organizacijskim delom razgibano naše ljudstvo idejno, pa je bilo gospodarsko v vseh stanovitih odvisno od nemškega denarstva. In zopet je bil Vošnjak tisti, ki je pod češkimi vplivi prvi pokrenil med nami zadružništvo, katero je polagoma razvilo naše slovensko obrt in trgovino in osamosvojilo gospodarsko in narodnostno našega kmeta. V zvezi s tem je Vošnjak tudi napisal vrsto narodnogospodarskih člankov, poročil in večjih sestavkov, ki so gospodarsko na isti način vzgajali našega človeka kakor njegovi politični spisi politično.

Poleg političnega, kulturnega in gospodarskega dela je J. Vošnjak deloval tudi

literarno. Lepo je število njegovih spisov, ki so se izredno priljubili ljudstvu in vsebujejo prav vsi očitno narodnostno tendenco. Za nas Mariborčane je najzanimivejša njegova povest: »Navzgor - navzdol«, ki se godi v mariborski okolici, v Radvanju, in katere glavni junak je nekdanji nemški poslanec Brandstätter, eden prvih propagatorjev političnega štajercijanstva v Podravju.

Ne gre zgodovinsko pri Vošnjaku za vprašanje, v koliko je bil v svojem političnem gospodarskem in kulturnem delu originalen. Učil se je pri Čehih in Nemcih; zgodovinsko važno je, kaj njegovo delo pomeni. Mi ne upoštevamo popolnoma Vošnjakovega dela v Ljubljani, kjer je živel 1871—1893; njegovo delo v Podravju, v katerem je bil on med Sernecem, Raičem, Prelogom, Kosarjem, Radejem itd. iniciativno nedvomno prvi, je ustvarilo političnega Slovenca, ki je omogočil, da je Podravje pripadlo 1918. k Jugoslaviji.

Vošnjak kakor njegovi sodobniki so

bili Slovenci in Jugoslavlani. Dokaz za to je sodelovanje pri ljubljanskem programu, predvsem pa »Slovenski narod« za časa, ko je izhajal v Mariboru.

Pri nas se je v zadnjem času uveljavil običaj, da se pri obletnicah in proslavah dodaja slavljencu kar mu po mnenju nekaterih še manjka. Pripisujejo se osebam zasluge, ki jih je ustvaril gotov delovni krog, pripisujejo pa se osebam dela, o katerih so samo mislili. Nam pri Vošnjaku ne gre za to. Vošnjak je med našimi podravskimi delavci šestdesetih let najbolj vsestranska osebnost, polna iniciative in idealizma, iz katerega je v potu in delu vseh podravskih rodoljubov vzrastlo podravsko politično slovenstvo.

J. Vošnjak je bil 2 seziji deželni poslanec v Gradcu in državni poslanec na Danaju in 3 deželni poslanec in deželni odbornik v Ljubljani. Osebnost enkrat trmasto trd, drugič premehek, je bil drugače pravi vzor rodoljuba — in tako pravo nasprotje rodoljubom Ivana Cankarja.

Styriacus.

Odbor za proslavo 80letnice profesorja Antona Bezenška v Ljubljani

Dne 1. novembra l. l. se je ustanovil v Ljubljani odbor za proslavo 80letnice profesorja Antona Bezenška. Predsednik tega odbora je g. Fran Novak, gimnazijski ravnatelj v pokoju, nestor slovenskih stenografov v Ljubljani; častni podpredsednik g. Teodor Golubov, ravnatelj stenografskega instituta v Sofiji; podpredsednik g. Ant. Rud. Legat, ravnatelj privatne trgovske šole v Mariboru; častni podpredsednik g. Slavo Dragič, profesor v pokoju in urednik »Stenografa« v Zagrebu; blagajnik g. Dominik Bezenšek, prokurist v Ljubljani, Zeljarska ulica 6; tajnik g. Alojz Bolhar, gimnazijski profesor v Celju; odborniki: g. dr. Blaž Svetel, profesor trgovske akademije v Ljubljani; g. Josip Fistravec, profesor v pokoju v Mariboru; g. Ignacij Reich, šolski upravitelj v Frankolovem pri Celju; g. Vaclav Čeh, župnik v Frankolovem pri Celju; g. Filip Šnabl, trgovec v Frankolovem pri Celju; častna odbornika: g. dr. Josip Šilović, univerzitetni profesor, bivši hrvatski ban in sedanji senator, ter g. Ivan Jamnický, profesor in predsednik Hrvatskega stenografskega društva, oba v Zagrebu.

Odbor ima nalog izdati spominsko knjigo za pokojnega profesorja Antona Bezenška in prirediti ob 80letnici dostojno proslavo. Odkrila se bo tudi spominska plošča na njegovi rojstni hiši v Bukovju pri Celju. Spominska plošča bo izgotovljena iz pohorskega granita z latini napisom: Spominska knjiga, ki bo v obliki monumentalne monografije ter bo delala čast ne samo slovenskim, ampak tudi vsem ostalim južnoslovenskim stenografi in kulturnim delavcem, bo obsegala okoli 100 strani oktavnega formata s približno 20 slikami na finem umetniškem papirju. Na koncu knjige bo pridejan seznam vseh Bezenškovih del ter popolna biografija, ki bo zanimala ne samo stenografe, ampak tudi literate in kulturne zgodovinarje sploh. Odbor je začel organizirati akcijo prostovoljnih prispevkov in je prav te dni razposlal okrožnice

s prošnjo za gmotno podporo. Upajmo, da bo zbiralna akcija imela dobre uspehe.

Za proslavo se zanima tudi tujina, zlasti bolgarski stenografi, katerim je bil Bezenšek oče stenografije in mojster, pa tudi nemški stenografi, s katerimi je imel tesne in najboljše zveze, se zanimajo in se bodo proslave udeležili.

Ptuj

Poroka. V minoritski cerkvi v Ptujju sta se poročila v nedeljo 7. tm. Anton Anžel, trgovski pomočnik iz Ptujja in Marija Šilec, trgovka od Sv. Urbana. Bilo srečno!

Smrtna kosa. Pri Sv. Lovrencu na D. p. je umrl posestnik Jakob Tumpelj v 74. letu starosti. Pokojnik je bil narodno zaveden mož in tudi ustanovitelj gasilnega društva pri Sv. Lovrencu na D. p. Naj v miru počiva!

Nagle smrti je umrl komandir orožniške postaje v Ptujjski gori, narednik Karol Mravljak. Pokojnik, ki je dosegel 46 let starosti, je bil obče priljubljen in spoštovan mož. Naj v miru počiva.

Kino. V mestnem gledališču se uprizori v soboto 13. tm. ob 20. uri in v nedeljo 14. t. m. ob 18.30 in 20.30 film »Plaćana ljubezen« z Greto Mosheim, Kamilo Horn, Hildo Hildebrandt in Oskarjem Holmolko v glavnih vlogah.

Oficirska čitalnica v Ptujju priredi v soboto 13. t. m. maskerado »Noč na pofiferiji Ptujja«. Začetek ob 20. uri.

Veteransko društvo v Ptujju ima v nedeljo 14. t. m. ob 14. uri redni občni zbor v prostorih gostilne »Pri belem križu«.

Do hudega pretepa je prišlo v četrtek ponoči v Mestnem vrhu med nekaterimi domačini. Izid: ena oseba težko ranjena, nekateri pa lahko. Orožniki so uvedli preiskavo.

Polcija je aretirala brezposelnega rudarja Ivana Krošlja iz Ptujjske gore radi nasilnega beračenja in vlačugarstva. Ugotovilo se je, da je iz Maribora izgnan. Izročili so ga sodišču.

Mirakel; v VI. pa Pasti in zanke, Klic čez vodo, Alfa/a, Nekdo, ki ga niso vprašali, Kazalec na dvanajstih, Tegobe Jerneja Krmižka ter Abeceda in filozofija. V eventuelni sedmi knjigi bi izšla večina naša nova dela. Program je bogat in upamno, da bo v celoti izpolnjen, kar bo znatno obogatilo naše knjižnice.

Knjige Kmetijske Matice. Kmetijska Matica, ki deluje že deseto leto, je izdala te dni, kakor navadno vsako leto, štiri knjige, koledar, eno pripovedno in dve poučni. Koledar za leto 1934 vsebuje poleg običajnega koledarskega gradiva še nekrolog pokojnemu Maksu Valetu, sestavek inž. Sadarja »Slovenska krompirjeva julia«, inž. Zaplotnika »Naši poskusi s krompirjem«, inž. Wenka »Plemenska odbera živine«, Fr. Pavlice »Kje naj se osnujejo mlekarke zadržuge?« inž. Lukmana »Trsni izbor za dravsko banovino«, Fr. Vojska »Življenje v vinu«, »Uživajmo več domačega grozdja in sadja«, sestavek o škropljenju sadnega drevja, Albina Prepehna razmotrivanja »Okoli agrarne

reform«, dr. Boehma »Ali je treba našemu kmetovalcu kaj vedeti o morju?«, L. Čermelja »Krajna vas je dobila elektriko«, inž. Kuhlja »O letalstvu«, A. Zalaznika »Gora Atos«, P. »Politični pregled«, »Negovana koža«, Fr. P. »Služba pri vojakih« in »Sejmi v dravski banovini«. Leposlovje zastopa v edicijah Kmetijske Matice Pavel Brežnik z romanom »Klic Gorjancev«. Lepo opremljena knjiga obsega 146 strani osmerke. Poučni knjigi sta: dr. Josip Kunc »Veterinarska higiena za živinorejce« in Miloš Štibler »Zadružništvo«, III. del in konec. Obe knjigi sta bili našemu kmetovalcu zelo potrebni, zlasti pa smo dobili s Štiblerjevim delom o zadružništvu izvrstno šolo za to važno gospodarsko obliko udejstvovanja. Vse štiri knjige stanejo 20 Din.

K. May: Sužnji, potopisni roman v treh knjigah. Izdaja Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Orientalni potopisni romani so se, razen Winnetou I.—III., Mayu še najbolj posrečili. Pisal jih je v zrel moški dobi, dobro je poznal arabski

Orient, deloma iz lastnih izkušenj, a mnogo se je bavil tudi z arabskim slovstvom. Verjetno je, da je vplival na njega tudi studij orientalistike, ki je vprav v tistem času doživljal v Nemčiji močan razmah. »Sužnji« so eno njegovih najbolj dozorlih del. Problem suženjstva obravnava v njih, vprašanje, ki je žal pereče še dandanes. Vzroke razkriva, zakaj se suženjstvo vkljub prepovedim raznih vlad ne da odpraviti: pregloboko je vkoreninjeno v bistvu mohamedanizma. Nazorno nam prikazuje strašno gorje sužnje, brezsrčnost, krutost lovcev na sužnje, brezvestnost trgovcev s sužnji, skrita pota popisuje, ki po njih pošiljajo živo blago na tržišča in kupcem v roke ter precej razločno namigava kako bi se dala trgovina s sužnji v korenini zatreti. Vsega tega pa nam ne podaja v obliki dolgovoznih znanstvenih razprav, ampak v živahnem, napetem dejanju potopisnega romana, ki se plete in razvija na pestrem ozadiju zanimivega orientalskega življenja. Roman bereš, pa obenem proučavaš mohamedanski Orient in njegovo

pereče socialno zlo suženjstvo. Po knjigi bodo radi segli naši dijaki, našli bodo v njej bogat zaklad narodopisnih in zemljepisnih posebnosti, ki si bodo z njimi obogatili svoje šolsko znanje. Pa tudi izobraženec se bo imenito zabaval ob napetem dejanju in ob klasičnih slikah orientalskega življenja, ki ga tako zabavno in s takim nedosežnim humorjem še nihče ni popisal, preprosti bravec pa bo ob knjigi razširil svoje duševno obzorje, gledal v tuji bajni svet Orienta ter za nekaj uric pozabil na svoje skrbi. — Knjiga izhaja v zvezkih po deset tiskanih pol — 160 strani — prvega vsakega meseca. Zvezek stane 13 Din. Naročniki dobijo vseh dvanajst zvezkov za 10 obrovkov po 13 Din, to je 130 Din, torej dva zvezka brezplačno! Vsaka knjiga, vezana v celo platno z izvirno večbarvno sliko, stane 75 Din, za naročnike 10 obrovkov po 17 Din, skupno 170 Din. Dobiva se pri založništvu v Cirilovi tiskarni v Mariboru in v vseh knjigarnah. Prvi zvezek je že izšel in se pošlje vsakomur na zahtevo, da ga prečita.

Slovenska Bistrica

Razglas davčne uprave. Davkoplachevalci, ki imajo pravico na znižanje dopolnilnega davka na zemljarino, morajo vložiti zadevne prijave do 31. t. m. Pogoj za znižanje so: če se davkoplachevalec peča izključno s poljedelstvom, če sam ali z družinskimi člani obdeluje svoje posestvo, če njegova rodbina šteje več kot 5 članov in če dopolnilni davek ni višji od 5000 Din. Prijave je treba vložiti pri občinskem uradu na predpisanem obrazcu, ki jih imajo na razpolago davčne uprave.

Uradni dan. Prihodnji uradni dan okrajnega glavarja bo v Slovenski Bistrici 7. marca t. l.

Sokolstvo

Prosvetarski izpiti. Prosvetarske izpite so 7. t. m. opravili tile udeleženci zadnjega župnega prosvetnega tečaja: br. Franjo Luknar s Teznega, Ivan Krajcar iz Mežice, Slavko Trelec iz Krčevine, France Boštjančič iz Maribora, Anton Ferline od Sv. Trojice v Slov. Gorici, Alfred Kralj iz Maribora, s. Tiliča Ungerjeva iz Ruš, Slavka Zimičeva iz Krčevine in Jože Zorn iz Rač. Vsi so opravili izpit z zelo zadovoljivim uspehom. Prihodnji izpiti bodo 11. februarja in naj oni, ki se za te izpite zanimajo, pošljejo svoje prijave župnemu prosvetnemu odboru do 25. tm.

Sokol Maribor II. — Pobrežje bo poglaval obračun svojega delovanja v letu 1933 na občnem zboru, ki bo v nedeljo, dne 14. I. 1934 ob 15. uri v dvorani Renčelj na Pobrežju. Udeležba za društveno pravico in članstvo strogo obvezna, vabljeni pa je Sokolu naklonjeno občinstvo in vsa nacionalna društva. Zdravo!

Občni zbor Sokola Maribor III. Sokolsko društvo Maribor III. (Krčevina-Košaki) ima jutri dopoldne v krčevinski osnovni šoli svoj letošnji redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Udeležba za članstvo je obvezna. Dobrodošli pa so tudi prijatelji sokolske misli!

Sokol matica. Članski sestanek, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20. uri v inali dvorani Narodnega doma, je za vse članstvo nujno obvezen. Na sestanku bomo obravnavali važne zadeve glede

Registracija koles. Občinski urad poziva vse lastnike koles in fajakarskih vozil, ki stanujejo v okolišju mestne občine, naj se prijavijo najkasneje do 15. t. m. zaradi registracije. S seboj naj prinesejo prometno knjižico in znesek 25 Din za kolesa, za voz z enim konjem 50 Din, z dvema konjema pa 100 Din. Obenem se opozarjajo lastniki avtomobilov in ostalih vozil, da mora biti plačana taksa in prijava do konca t. m. Vsak zamudnik bo kaznovan s trikratno takso.

»Čevljar baron« je naslov sprevoigri, ki jo bo uprizorilo tukajšnje pevsko društvo »Lipa« 20. t. m. ob 20. uri v dvorani Okrajne hranilnice. Ponoviti pa jo namerava 28. t. m. ob 15. uri popoldne.

občnega zbora. Ob pol 20. uri pa morajo biti v društveni sobi vsi člani upravnega odbora in prednjaškega zbora.

Občni zbor Sokola v Studencih. Sokolsko društvo v Studencih bo imelo svoj letošnji občni zbor 20. t. m. ob 19. v Sokolskem domu. Na večer pred občnim zborom bo članski sestanek radi razgovora o aktualnih društvenih zadevah.

Občni zbor sokolske čete v Špitaliču je bil 17. decembra t. l. v tamkajšnji šoli. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da mlada sokolska edinica razveselivo napreduje ter se je v kraju že dobro vkoreninila. Pri volitvah je bil izvoljen za starosta br. Anton Berce, za načelnika br. Silvester Kukovič, za načelnico s. Anica Bantanova, za prosvetarja pa br. Josip Trošt. Župno upravo je zastopal br. dr. Mejak in dal navzočim novo pobudo za uspešno delo v novem letu.

Sokolska četa v Rakičanu je imela 3. t. m. svoj letošnji občni zbor. Po prečitanju zvezine poslanice so podali funkcio narji svoja vzorno sestavljena poročila, v katerih se zrcali precejšen napredek sokolske misli v minilem letu. Četa ima 50 pripadnikov, od katerih je 35 telovadcev, ki so se pridno vadili vse leto. — Udeležili so se drugih župnih lahkoatletskih tekem v Mariboru, kjer so dosegli v peroboju 3. mesto, kar je za četo časten uspeh. Prosvetno delo je bilo prav živahno: štiri gledališke igre in 48 drugih sokolskih prireditev. Četa ima tudi svojo lastno knjižnico. Gmotno stanje je

manj povoljno, to pa zaradi razmer, vendar je četa poravnala vse svoje obveznosti ter ji je preostal ob zaključku bilance še majhen prebitok. V novi upravi je starosta br. Emerik Čačinovič, načelnik Lojze Bizjak, načelnica Irma Forjanova, prosvetar Friderik Vaš, tajnik Štefan Vogrin, blagajnik pa France Horvat. Zastopnik matičnega društva iz Murske Sobote je bodril navzoče k nadaljnjemu vztrajnemu delu, na kar je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

Sport

Smuči ali Ski?

Objava Jugoslovanske zimskosportne zveze.

V zadnjem času se je ponovno razpravljalo v javnosti o vporabi besede smuči ali ski in ostalih besednih tvorb iz teh dveh besedi. Podpisana zveza izjavlja na te razne notice: Smučarstvo se je svojčas gojilo kot prometno sredstvo, šele v novejši dobi kot sport. Kakor vemo, so poznali smuči v srednjem veku le Rusi kot lyži, Skandinavci kot ski in Slovenci kot smuči. Ves ostali svet takrat smuči ni poznal. Ker so se vporabljele smuči kot prometno sredstvo, je povsem naravno, da jih je narod imenoval tako, kot se je njegovemu zdravemu načinu izražanja najbolje prilegalo.

Zadnjih 50 let so se pričele pojavljati smuči tudi kot sportni predmet in so pogloma osvojile ves sportni svet. V izrazoslovju opažamo, da so evropski narodi v pomanjkanju lastnega izraza prevzeli besedo ski in jo v raznih oblikah vporabljaljo tako, kakor se bolj prilega njihovemu jeziku. Od Slovanov so Čehi prevzeli ruski izraz lyži, Poljaki so stvorili nov izraz narti, ki so ga vporabili iz izraza za krplji, Bolgari so šele pred 3 leti prinesli smuči iz Nemčije in jih imenovali ski, dočim imamo mi Slovenci krasne in pristne izraze, ki jih je napravil naš kmet v času, ko Evropa z izjemo skrajnega severa smuči sploh poznala ni.

Z ozirom na opisani položaj je poudarjena v našem smučkem izrazoslovju tudi ta edinstvena zgodovina, ki jo imamo Slovenci v smučarstvu. Ni bila samo beseda nam lastna, tudi najstarejšo knjigo o smučeh je napisal Slovenec in tudi

najstarejše časopisno poročilo o smučarstvu je v slovenskem časopisju. Ker je v čistoti jezika izražena tudi kulturna slika vsakega naroda, izjavlja podpisana zveza, da sme biti mesta v našem izrazoslovju le izrazom smuč, smučarstvo, smučar itd. Ker so ti izrazi izšli iz našega naroda samega. Izraze iz besede ski bo zavračal vsakdo, ki ima količkaj narodnega ponosa v sebi.

Jugoslovanska zimskosportna zveza.

SK Ilirija: SK Kastner & Öhler (Gradec). Jutri, v nedeljo 14. t. m. bo pri »Treh ribnikih« hockey tekma na ledu, in sicer med ljubljansko Ilirijo in SK Kastner & Öhlerjem iz Gradca. Pričetek tekme ob 14. uri.

Zadnji šiling zadnjega avstralskega vojaka

Kako naglo cirkulira denar?

Karakterističen dokaz o brzini cirkulacije denarja so objavili te dni nekateri listi v Liverpoolu. Neki upokojeni vojak je kupil pri nekem kolporterju časnik in ga po pomot' plačal s šilingom, ki ga je dobil še leta 1917. v Avstraliji, ko je stopil v vojsko, v spomin od nekega svojega prijatelja. Na novcu so bile vgravirane besede: »Moj zadnji šiling zadnjemu avstralskemu vojaku«. Kakih 10 minut pozneje je veteran opazil svojo pomoto in odhitel nazaj h kolporterju, ki pa šilinga ni več imel, ker si je kupil v bližnji podružnici časopisnega podjetja nove liste. Pregled v blagajni časopisne ekspoziture je bil zaman, pač pa se je blagajničarka spomnila, da je maloprej izmenjala sosednjemu drogeristu funt šterling. Bivši bojevnik je odhitel k drogeristu, ki pa šilinga že ni več imel, ker si je kupil nekaj minut prej pri premogarju vrečo drv. Veterana je naglo poiskal premogarja, ki je pa plačal z iskanim šilingom v bližnji gostilni svoj zapitek. Tudi gostilničar ni več imel spominskega novca, ker je kupil zanj pri sosednjem branjevcu nekaj sočivja. Ko je bivši vojak prihitel ves brez sapa k branjevcu, je ta pravkar položil »dragocen« šiling na dlan neke kupovalke, ko ji je vračal drobiž. Srečni veteran je tako prišel do svojega novca, ki je v kratkih 23 minutah napravil opisano pot.

Denis Diderot:

Skrivnosti samostana

Roman.

27

Ze prvega večera, ko sem pravkar sklenila, da se slečeni, me je znova obiskala predstojnica; sama mi je odstranila kopreno, zvilala mi lase za noč in mi pomagala sleči se. Pri tem me je obšla s pohvalami in nežnostmi, kar me je zbegalo, dasi sem bila prepričana, da nima slabih namenov, in še danes ne morem misliti, da bi bila nedostojna. Ob neki priliki sem o vsem tem govorila s spovednikom, ki mi je najstrožje prepovedal take vrste zaupljivost. Predstojnica mi je poljubljala roke, vrat in pleča, hvalila je mojo postavo in oblike, potem pa po poljubu spustila zastor moje postelje. Dovolila mi je, da smem zjutraj spat dokler želim, ker sem bila trudna od potovanja; izkoristila sem to dovoljenje in je bila to zares prva noč, ki sem jo v samostanu dobro prespala.

Šele okoli desete ure drugega dne so potrkali na moja vrata. Neka redovnica mi je, stopivši v celico, zmedeno sporočila, da je že čas da vstanem in je predstojnica že večkrat vprašala po meni.

Naglo sem se oblekla in odšla doli, kjer me je predstojnica zelo prijazno sprejela.

»Dobro jutro, dete moje,« je dejala, »ste dobro spali? Vaša kava vas že dol-

go čaka, upam, da je dobra. Pozurite se, potem bove malo pokramljali.«

Po teh besedah mi je pognila mizo s prtom in mi postregla s kavo. Za časa zajtrka mi je pripovedovala o novih tovarišicah, katere mi je opisala po svojih simpatijah ali antipatijah, potem se je spomnila mojega prejšnjega samostana, govorila je o mojem trpljenju in o mojih starših ter o vsem izrazila svoje odobravanje ali negodovanje, ne da bi bila čakala na moje odgovore, pa se je kljub temu zdelo, kakor da je zadovoljna z mojimi mislimi in nazori. Med tem so prišle razne redovnice; vesela družba se je pričela pogovarjati, smejati se in zabavati, skratka, pričelo se je vesplošno kratkočasje. Ker še nisem bila poučena o samostanskem življenju, me vse to ni mnogo zanimalo in zabavalo.

V svoji raztresenosti sem čisto po naključju položila roko na tipke glasovirja, ki je stal v sobi. Že pri prvih akordih sem vzbudila splošno pažnjo. Predstojnica me je udarila po rami in rekla:

»Tako, Suzana, storite nekaj za našo zabavo, igrajte in pojte!«

Pokorila sem se njeni volji, preludirala in pela neke resne pesmi, pa me je predstojnica prekinila:

»To je zelo lepo, a mi imamo zadosti pobožnosti v cerkvi: tu smo same med seboj, smo vse prijateljice, kar bomo kmalu tudi napram vam, zato nam zapojte nekaj veselega.«

Nekatero redovnico so menile, da poznam samo cerkvene pesmi, druge so pa zatrevale, da sem preveč utrujena od potovanja, toda predstojnica ni trpela nobenih ugovorov.

»Ne,« je dejala, »spremlja se nenavadno lepo in ima najprijetnejši glas na svetu, zato nam mora zapeti nekaj drugega.«

Poslušala sem jo, toda sestre niso našle nič mikavnega v moji pesmi, vendar so izjavile, da jih veseli, in to je bilo zadosti. Pela sem neko malo pesmico. Vse so ploskale, objemale me in poljubljale, kakor da bi bile zares navdušene, toda samo zato, da zadovolje predstojnico, dočim bi mi bile mnoge rajše iztrgale glas iz grla. Naposled je predstojnica

prekinila dolgočasno odobravanje z izjavo, da pojem kakor angel in moram vsak dan priti k njej, da bo pri meni obnovila svoje že davno pozabljeno glasbeno znanje. Zaprošila sem jo, da bi preizkusili njeno znanje, in ona je takoj sedla za glasovir. Kar je igrala, je bilo nesmiselno, vendar sem takoj opazila, da ima lažjo roko kakor jaz, kar sem ji tudi povedala, kakor tudi še to, da me vedno veseli, če morem komu reči kaj ugodnega. Med tem ko sva se midve tako pogovarjali o glasbi, so se redovnice pomalem razšle, tako da sva kmalu ostali sami. Prijela me je za roko in mi jo pričela stiskati.

»Poleg svoje velike umetnosti imate še najlepše prste na svetu. Poglejte samo sestro Terezijo,« pri teh besedah se je obrnila k neki redovnici, ki je ostala z nama v sobi.

(Nalje prihodnjic.)

**Drva in svetli
o remog**
nudi
J. Govedič
Prešernova ul. 19, tel. 26-96

Preselitveno naznanilo!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem preselil svojo trgovino z galanterijo in modnim blagom iz Vetrinjske ulice na **Aleksandrovo cesto štev. 45**

nasproti glavnega kolodvora
Potrudil se bom še nadalje svoje stranke čim najbolje postreči ter se priporočam za obilen obisk

IGO BALOH.

Citajte »Večernik«!

POSJILNICA R. Z. Z O. P. MARIBOR, NARODNI DOM

Ustanovljena l. 1882.
Stanje hranilnih vlog 70 milijonov Din
Rezervni zaklad 8.800.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje.

Mali oglasi

Razno

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Založba pohištva združenih mizarjev, Vetrinjska ul. 22. nasproti tvrde V. Weixl.

JOS TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično po djetje, Maribor, Slovenska ul. 16. tel. 27-56. proizvajajo elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

ZLATO,

zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata. Orožna ulica 8

SPALNE

in jedilne sobe, šperance, iz kavkaškega orehovega lesa, politirane ter kuhinje in spalnice iz mehkega lesa, prepletkane, po ugodni ceni prodam Mizarstvo, Aleksandrova cesta 48

TRBOVELJSKI PREMOG,

bukova drva in kolobarje iz trdega in mehkega lesa kupite najceneje pri tvrdki Viljem Ehrlich, Studenci, Ciril-Methodova ulica 5.

IN VI SE NE VESTE,

ko vendar skoraj celo mesto govori, da se le v pekarni Čebokli na Glavnem trgu dobi prave domače tržaška krofe. Prepričajte se tudi Vi, da kljub najboljši kvaliteti, stane komad samo 1 Din. 85

COUCHI, ZOFI, MADRACE kakor tudi vsa tapetniška dela naročite najugodnejše pri Ferdo Kuharju, Vetrinjska ul. 26. 4413

SAMO DIN. 3.— prvovrstno konjsko meso, mla do 4 Din. Vojašniška 11. 108

DAMA

z dvema odraslima sinovoma, bivša učiteljica, dobra gospodinja, računarka, govori več jezikov, z lastnim pisalnim strojem, išče malo stanovanje in bi namesto najemnine opravi kako odgovarjajoče delo. Event. ponudbe pod »Vestnost« na upravo lista. 94

PERJE

od 12 Din, puh od 110 Din, zavese od 78 Din, pregrinjala za otomane od 220 Din, flanelaste odevje od 40 Din, vatlirane odevje od 88 Din, otomane od 390 Din, žični vložki od 90 Din, madrace od 200 Din, preproge od 29 Din naprej! — Najmodernejše tkanine za pohištvo in zavese! F. NOVAK — Vetrinjska 7. Koroška 8. 113

KLAVIRISTA(TINJO)

proti majhnemu honorarju sprejme gostilna »Prešernova klet«, Gosposka ul. 26. 131

POZOR ABONENTI!

Dobro domačo hrano, kosilo in večerjo, 10 Din, dobite v gostilni »Prešernova klet«, Gosposka ul. 26. 132

FUREŠ

v gostilni pri »Zlatem levu«, Vodnikov trg, danes, v soboto, in jutri, v nedeljo. Počene, jeterne in krvave klobase. Se priporoča Beranič. 140

DRSALKE BRUSI dobro in poceni Justin Gustinčič, meh. delavnica, Tattenbachova ulica 14. 4838

Prodaj

DOBRI VINSKI SODI: 1700, 1300, 800 litrov so poceni naprodaj. — Naslov v upravi »Večernika«. 116

POGREZLJIV »SINGER« ŠIVALNI STROJ, dobro ohranjen, sestavni deli iz posrebljenega jekla, za Din 1800.— na prodaj. Ponudbe pod »Poceni« na upravo »Večernika«. 133

ŠIVALNI STROJ poceni prodaj mehanična delavnica Draksler, Vetrinjska ul. 11. 137

Kupim

LISICE, KUNCE, DIVJE ZAJCE, kakor kože raznovrstne divjačine, kupujem po dnevnih cenah, P. Semko, barvanje in strojenje kož. 119

KUPIM ŠIVALNI STROJ. Naslov v upravi »Večernika«. 136

Sobo odda

VELIKO, PRAZNO SOBO s prostim vhodom, dvema oknoma, pripravno za pisarno ovent. drugo malo sobico, ozir. kuhinjo oddam. Koroška c. 56. 99

OPREMLJENO SOBO, s prostim vhodom oddam s 15. januarjem boljši osebi. — Betnavska cesta 23. 107

LEPO OPREMLJENO SOBO oddam dvem osebam. Prešernova ul. 18/II, 12. 129

BOLJŠEGA DELAVCA sprejem na stanovanje in hrano, Frankopanova ulica 15, dvorišče, levo. 122

DIJAKA

višjega razreda realke sprejem na stanovanje in v svo oskrbo. Koroška cesta 102, pritličje. 127

OPREMLJENO SOBO,

s posebnim vhodom, oddam. Tattenbachova ulica 26, pritličje levo. 128

DVA GOSPODA

ali dve gospodični sprejem na stanovanje. Frankopanova ul. 41. 135

OPREMLJENO SOBO

oddam ali sprejemem stanovanca. Vrbanova ul. 6/1, vrata 3. 138

DVA GOSPODA

sprejem na hrano in stanovanje. Dravska ul. 15. 139

OPREMLJENO SOBO

oddam takoj. Tattenbachova ul. 27, pritl. 3. 141

LEPO, SALONSKO OPREMLJENO SOBO, s posebnim vhodom, v sredini mesta, ob Glavnem trgu, z uporabo kopalnice, z zajuterkom oddam v najem. Pojasnila v upravi »Večernika«. 200

Stanovanje

STANOVANJE v vili, Cankarjeva ul., soba in kuhinja, oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 109

DVOSOBNO STANOVANJE, solčno, v centru, oddam mirni stranki s 1. februarjem. Naslov v upravi »Večernika«. 143

EKSTRAKT dr. z o. z. Ljubljana — Gosposvetska 8/I. — Pravi ogrski

golaž-ekstrakt

dobite v špecerijah in delikatesah tudi v Mariboru. Komad za 6 do 8 oseb 4 dinarje. 4772

Lokal

VELIKO SKLADIŠČE, pripravno za garažo, v centru mesta, oddam. Gosposka ulica 11, pri hišniku. 202

Službo dobi

SLUŽKINJA, pridna in poštena, ki zna kuhati ter opravljati vsa hišna dela, se sprejme takoj v okoliš. Naslov v upravi lista. 114

ZAVAROVALNE ZASTOPNIKE IN POTNIKE, vestne in poštene, v območju lavantinske škofije, sprejme »Karitas« v Mariboru. Izključeni so bivši ali sedanji zastopniki samopomoči. Glede na uspešen razvoj zavarovalnice je ob primerni pridnosti zastopnikom zagotovljen lep in trajen zaslužek. Pismene ponudbe je poslati na »Karitas«, Maribor, Orožna ulica 8. (Osebn. prijave dnevno ob 9. in 15. uri). 148

KROJAŠKEGA UČENCA sprejme modno krojaštvo, Maribor, Pobreška c. 13. 134

Službo išče

IZUČEN ZLATAR brez vsakih sredstev in doma, ne po lastni krivdi, prosi za kakršnokoli službo. Ponudbe pod »Pošten in delaven« na upravo lista. 87

SAMOSTOJNA KUCHARICA, dobra gospodinja, išče službo. Cenj. ponudbe pod šifro »Tudi čez dan« na upravo »Večernika«. 118

Pouk

PROFESOR nudi instrukcije iz francosčine, latinščine, grščine, slovenščine, nemščine. Marijina ulica 25. 130

ABITURIJENKA

učiteljica nudi instrukcije. Posebno dobri uspehi v pouku slovenščine. Naslov v upravi. 81

Oglašujte!

Inventurna prodaja

zimskega blaga napol zastoj
Priložnostni nakup!

v Trpinovem bazariu

Dražbeni oklic

Konkurzna masa »Sana«. Dne 16. t. m. ob 9. uri se prodajo na javni dražbi iz konkurzne mase »Sana« razne surovine, kakor čokoladni esenci, mlečni praški, pudri, kakao, mas'lo, aluminijski in pergamentni papir, celofan in lesna volna, prazne škatle, doze, blago za darila, pokvarjeno sladkorno blago, vreče, različni inventar itd. Vzklicna cena je ¼ cenilne vrednosti.

POZOR!

SMUK!

Največja izbira vseh vrst puloverjev, nogavic, rokavic itd. ter največja izbira vseh vrst smučil in ves ostali smučarski pribor najcenejše samo v modni in športni trgovini

M. Tomažič, Maribor
Ulica 10. oktobra št. 4

Obiščite nas in oglejte si brezobvezno naše blago! 4578

Od 2. januarja 1934

naprej se prodajajo po znižanih cenah iz inventure izločene 4964

spalnice in jedilnice

„Weka“ Maribor, Aleksandrova 15

Protijamstvu tudi na obroke in vložne knjižice!

E IX 4492/32 72

Opravična številka E IX 3206/32-43

Dražbeni oklic

Dne 4. aprila 1934 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga Sladki vrh vl. št. 174, 175, 54, 85 in 198

„Št. IIj „ „ 288 in 289

Cenilna vrednost: Din 37.449.861.31
Vrednost pritikline: Din 8.182.140.—
Najmanjši ponudek: Din 18.733.853.95

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 29. decembra 1933.

Dne 22. januarja 1934 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga Počehova vl. št. 75

Cenilna vrednost: Din 58.042.50

Najmanjši ponudek: Din 38.695.—

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Sresko sodišče v Mariboru, odd., IX.
dne 21. novembra 1933.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte prej JUZNOTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

Najbolj varna nalozba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno